

DA SE VUKOVAR I ŠKABRNJA NE ZABORAVE

Dana 18. Studenoga održat će se komemoracije u čast žrtava brutalne, genocidne, srpske i jugoslavenske agresije, a poseban će fokus biti na Vukovar i Škabrnju koji su toga dana 1991. i danima nakon toga doživjeli strašne sudbine od agresorske ruke dok je "svijet" preko UN-a inzistirao na embargo oružja protiv Hrvatske! Nedavno me posebno dirnula objava Hrvatskog kluba "Braća Radić" iz Sydneya u Australiji da će u petak, 18. studenoga navečer održati posebnu komemoraciju žrtvama masakra u Vukovaru i Škabrnji, s naglaskom na uključivanje djece školskog uzrasta da sudjeluju u ovom događaju – kako bi buduće australsko-hrvatske generacije znale za ove tragedije i nikada ne zaboravile žrtve. Djeca, roditelji i prijatelji potvrdit će svoje znanje i sjećanje na značajne prekretnice ovih tragedija i mjesta u Hrvatskoj. Sadržat će sljedeće niz istina koje će i vašoj djeci ili unučadi dobro doći:

1. Grad Vukovar smjestio se u sjeveroistočnom dijelu kontinentalne ili kopnene Hrvatske i smjestio se na ušću rijeke Vuke u Dunav. Njegova povijest počinje u 6. stoljeću nove ere kada su se Slaveni naselili na ovo područje. Vukovar se kao grad prvi put spominje u povijesnim knjigama kao Vukovo početkom 13. Stoljeća, a u 14. stoljeću poprima ime Vukovar. Vukovar zauzima dijelove povijesnih pokrajina Hrvatske. Kako se zovu te pokrajine?

Odgovor: Istočna Slavonija i Zapadni Srijem

2. Kako se naziva povijesni simbol grada Vukovara?

Odgovor: Vučedolska golubica

3. Kako se zove moderni simbol stradanja Vukovara kojemu je, uz pomoć Hrvata koji žive u dijaspori, uključujući Sydney, vraćen stari sjaj iz pred-Domovinskog rata s početka 1990-ih nakon što su ga agresorske vojne snage bivše Jugoslavije i Srbije značajno uništile bombardiranjem i granatiranjem?

Odgovor: Vukovarski Vodotoranj

4. Većina hrvatskog naroda želio je neovisnost od komunističke Jugoslavije pa su u svibnju 1990. održali prve demokratske izbore, a 30. svibnja 1990. svečano je otvoren Hrvatski sabor. Bio je to početak kraja 45-godišnje vladavine komunističke Jugoslavije nad Hrvatskom. Na poticaj prvog hrvatskog predsjednika dr. Franje Tuđmana, koji je vodio politički pokret za neovisnu Hrvatsku, Hrvati su 19. svibnja 1991. održali referendum i gotovo 94% hrvatskih birača izjasnilo se za neovisnost od opresivnog totalitarnog režima komunističke Jugoslavije. U Hrvatskoj je živjela srpska manjina koja se protivila hrvatskoj neovisnosti i lojalna Srbiji željela je da Hrvatska ostane u sastavu Jugoslavije. Ove srpske manjine su u Hrvatskoj postale poznate kao Pobunjeni Srbi te su u kolovozu 1990. balvanima blokirali ceste oko grada Knina i uz pomoć Srbije proglasili Srpsku Autonomnu Oblast Krajinu i započeli protjerivanje Hrvata koji su živjeli na tom području, ubijajući mnoge. Dana 25. lipnja 1991. Hrvatski sabor proglasio je Hrvatsku samostalnom državom i započeo put odvajanja od komunističke Jugoslavije. Zbog toga se Jugoslavenska armija usprotivila osamostaljenju Hrvatske i stala na stranu

pobunjenih hrvatskih Srba te su zajedno od kolovoza 1991. izveli okrutan i brutalan napad na Vukovar i Borovo Selo u njegovoj okolini. Tada je započela herojska bitka za Vukovar na hrvatskoj strani usred opsade grada od strane jugoslavenske vojske i pobunjenih Srba u Hrvatskoj koji su tamo živjeli. Bitka za Vukovar završila je 18. studenoga 1991. nakon što je u gradu ponestalo streljiva, ali su srpski pobunjenici koji su živjeli na tom području unatoč tome počinili još masovnijih ubojstava i genocida u danima koji su uslijedili. Masakr medicinskog osoblja vukovarske bolnice te civilnih pacijenata i ratnih zarobljenika na obližnjoj farmi Ovčara dogodio se 20. studenog. Tijekom opsade Vukovara od 25. kolovoza do 18. studenoga 1991. od strane Srba i Jugoslavenske armije ubijeno je 1800 civila i hrvatskih vojnika, tisuće ranjeno, a više od 2000 nestalih, za koje se pretpostavlja da su ih ubili Srbi, tisuće Hrvata zatočeno je i mučeno u srpskim koncentracijskim logorima i ostali koji su činili sve Hrvate koji su živjeli na tom području prognani su i postali izbjeglice, Vukovar je u bitci pretrpio katastrofalne štete s 90 posto uništenih ili oštećenih kuća. Vrijedi napomenuti da dok su većinu činili pobunjenici i agresori, u Hrvatskoj je bilo i Srba koji su se pridružili hrvatskim borcima za oslobađanje Vukovara. Na Novom groblju u Vukovaru 1998. godine otkrivena je najveća masovna grobnica u Europi nakon Drugog svjetskog rata iz koje su ekshumirani posmrtni ostaci 938 žrtava. Tu su pokopani hrvatski vojnici i civili od strane jugoslavenske armije nakon okupacije grada. Vukovar je ostao pod okupacijom srpskih snaga do kraja 1998. kada je vraćen Hrvatskoj tijekom takozvane mirne reintegracije okupiranog hrvatskog Podunavlja. Kako se u Hrvatskoj, nakon teških stradanja u Domovinskom ratu koje uključuje i bitku za Vukovar, naziva Vukovar?

Odgovor: Grad heroj.

5. Bila je jedna Vukovarka koja je poznata kao hrvatski heroj i dobila nadimak "Vukovarska majka hrabrosti". U bitci za Vukovar izgubila je četiri sina i zeta. Za posmrtnim ostacima svojih sinova tragala je 12 godina. Posljednje tijelo, najstarijeg Nike, pronađeno je 2003. godine u neobilježenoj grobnici na groblju u Srijemskoj Mitrovici u Srbiji. Niko je bio njezin najstariji sin i imao je 49 godina kad je zarobljen u borbama prije pada Vukovara. Odveden je u koncentracijski logor Srijemska Mitrovica u Srbiji. Tamo je zvjerski mučen i ubijen udarcem u glavu u prosincu 1991. Za njim su ostala tri sina. Drugi sin Mijo, tri godine mlađi od Nike uspio je skloniti svoju obitelj u Zadar, a on se vratio u Srijemske Čakovce, Hrvatska, vidjeti što mu je s kućom. Njegovi susjedi Srbi su ga zarobili, a zatim i ubili u kukuružištu na dan pada Vukovara 18. Studenoga 1991. Treći sin Ivan, zapovjednik na Mitnici u blizini Vukovara poznatiji kao "Veliki Joe" imao je 43 godine kad je poginuo. Krenuo je u proboj iz Vukovara, upao u zasjedu četnika te je pokušavajući izvući se iz zasjede. Skočio je u Dunav te se utopio u hladnoj i nabujaloj rijeci. Iza sebe je ostavio troje malodobne djece. Četvrti sin Mato poginuo je još na početku rata pri pokušaju zauzimanja vojarne Jugoslavenske vojske u Vukovaru 19. rujna 1991. Njzin zet, suprug mlađe kćerke, Ivan Vukojević borio se u Vukovaru od prvog dana i poginuo na ratištu u bitci za Vukovar. U Zagrebu je imenovan po njoj jedan park kako bi se odalo poštovanje njezinoj hrabrosti u glavnom gradu Hrvatske. Koje je njeno ime?

Odgovor/Reply: Kata Šoljić

6. Bilo je mnogo muškaraca i žena koji su živjeli u drugim državama izvan Hrvatske, neki su bili hrvatskog podrijetla neki stranci, koji su došli u Hrvatsku i dragovoljno kao borci pomogli Hrvatskoj u obrani od agresora u Domovinskom ratu. Bio je jedan Francuz koji se borio preko vukovarskih polja kao pripadnik hrvatskih vojnih snaga. Ranjen je u borbi početkom studenog 1991. godine, a od zadobivenih ozljeda liječen je u vukovarskoj bolnici. Dana 20. studenoga 1991. pripadnici Jugoslavenske armije i srpske paravojske nasilno su ga odveli iz bolnice i smjestili u srpski "Hangar" na farmi Ovčara nakon što je dao intervju francuskom TV novinaru u kojem je izjavio da je "Vukovar bila klaonica«. Srbi su ga izvukli iz hangara, mučki pretukli i ubili. Njegovi posmrtni ostaci nisu pronađeni, a on je još krajem 2021. godine bio među stotinama Hrvata i Hrvatica koji se vode kao nestali iako postoje novije tvrdnje da je pokopan u masovnoj grobnici iza hangara na farmi Ovčara i te tvrdnje treba provjeriti. Njegova majka i brat preselili su se u Hrvatsku gdje nastavljaju tražiti pravdu za njega i njegovo grobno mjesto. Godine 2015. Hrvati u Vukovaru podigli su mu spomenik, koji sada predstavlja jedno od važnih obilježja stradanja Vukovara tijekom Domovinskog rata u Hrvatskoj. Kako se zvao ovaj francuski dragovoljac, heroj, koji se hrabro borio za spašavanje Vukovara i ubijen?

Odgovor: Jean-Michel Nicolier

7. Tijekom pregovora sa Srbima za Mirnu reintegraciju u Hrvatsku područja u kojem se nalazi Vukovar, koji je za Republiku Hrvatsku uspješno završio u siječnju 1998., iz Zagreba, 8. lipnja 1997. krenuo je poseban vlak od 21 vagona za Vukovar. U tom vlaku su bili Predsjednik dr. Franjo Tuđman i vrhovni dužnosnici u Republici Hrvatskoj i crkveni velikodostojnici. Taj vlak označio je na simboličan način povratak okupiranog grada Vukovara u teritorijalni integritet Hrvatske. "Dolazak u Vukovar, simbol hrvatske patnje, otpora, težnji za slobodom i povratkom na istočne granice, na hrvatski Dunav, znak je naše odlučnosti da želimo mir, pomirbu, da želimo stvarati primirje i da više nikad ne dopustimo da nam se dogodi ono što nam se dogodilo u Vukovaru. Ovu hirošimsku panoramu usred Europe, grad Vukovar lakše ćemo obnoviti u materijalnom smislu, ali teško u našem sjećanju. Ovaj vlak za Vukovar zaista je simbol mira, povratka prognanika, stradalnika ovog rata koji su proveli više od šest godina izvan svojih ognjišta, ali koji su spremni da se vrate i da također pruže ruku onima koji nisu okrvavili svoje ruke kao ratni zločinci," - rekao je tada dr. Franjo Tuđman. Kako se zvao taj vlak?

Odgovor: Vlak Mira

8. Istog dana kada je pao Vukovar, počinjen je masakr u Škabrnji kao najbrutalniji masakr u kojem su ubijena 63 Hrvata, 15 branitelja i 48 civila od strane postrojbi Teritorijalne obrane samoproglashene Srpske Autonomne Oblasti Krajina (SAO Krajina) i Jugoslavenske Narodna armija (JNA) u selima Škabrnja i Nadin (kod dalmatinskog grada Zadra) 18. – 19. studenog 1991. Svaka obitelj u Škabrnji je nakon tog napada bila je "zavijena u crno". Do

kraja Domovinskog rata broj poginulih Škabrnjana je narastao na 80; još 6 ih je nakon rata poginulo od mina postavljenih po selu i Ovaj strašni zločin planiran je i tempiran, u isto vrijeme kada su srbočetničke horde divljale po okupiranom Vukovaru, kao i u drugim područjima Hrvatske gdje su četnici ubijali sve Hrvate (Kostrići, Saborsko, Slunj, Nadin, Vrhovine i drugdje). Nakon masakra civila Srpski je agresor na jednom zidu velike zgrade u Škabrnji napisao velikim crnim slovima "Dobro došli u mrtvo selo" što samo po sebi govori koliko su brutalni i divlji protiv Hrvata bili Srbi koji su se borili protiv Hrvatske. Kako se zove pokrajina u Hrvatskoj u kojoj se nalaze sela Škabrnja o Nadin?

Odgovor: Ravni Kotari

9. Srbi iz susjednih sela i JNA su i prije pokolja napadali Škabrnju želeći pobiti prognati sve stanovnike toga hrvatskog sela. Napadi su bili žestoki 17. rujna 1991. i 5. listopada 1991. godine. U rujnu su stanovnici bili evakuirani na Ugljan, ali su se vratili nakon potpisanog primirja. U razdoblju od 4. do 10. listopada na Škabrnju je palo više od 2.000 granata. Škabrnja je bila raketirana iz zrakoplova; na selo su bačene velike bombe, tzv. „Krmače“. Pokolji u Vukovaru i Škabrnji i diljem Hrvatske bili su dio plana i strategije Beograda za uništenje Hrvata i konačni slom branitelja radi stvaranja genocidne tvorevine Velike Srbije, kojoj su Srbi htjeli pripojiti hrvatske zemlje i nastaniti ih Srbima. Tko je u to vrijeme bio predsjednik Srbije koji je predvodio strašnu agresiju na Hrvatsku i Hrvate?

Odgovor: Slobodan Milošević

10. Vijeće sigurnosti Ujedinjenih naroda, sa sjedištem u New Yorku, Sjedinjene Američke Države, osnovalo je 1993. sudsku bazu Ujedinjenih naroda u Haagu, Nizozemska, koja se bavila ratnim zločinima koji su se dogodili tijekom sukoba u bivšoj Jugoslaviji, uključujući Hrvatska 1990-ih. Tijekom svog mandata, koji je trajao od 1993. do 2017. nakon što je uloga suđenja za ratne zločine prenesena na novo tijelo pod nazivom Međunarodni rezidualni mehanizam za kaznene sudove (IRMCT)), nepovratno je promijenio krajolik međunarodnog humanitarnog prava, pruživši žrtvama prilika da iznesu strahote kojima su svjedočili i doživjeli te dokazali da oni za koje se sumnja da snose najveću odgovornost za zločine počinjene tijekom oružanih sukoba mogu odgovarati. Dok mnogi ratni zločinci koji su počinili zločine nad Hrvatima u Vukovaru i Škabrnji još uvijek nisu osuđeni, a njihove žrtve još uvijek nisu dočekale pravdu, valja znati da su tadašnji srpski čelnici Vojislav Šešelja, Jovica Stanišić i Frank Simatović, Slobodan Milošević, Optuženi su Goran Hadžić, Slavka Dokmanović, Mile Mrkšić, Veselin Šljivančanin i Miroslav Radić, a većina je osuđena. Ozloglašeni Goran Hadžić i Slobodan Milošević umrli su u haškom zatvoru dok je kazneni postupak još trajao. Kako se zove Međunarodni kazneni sud u Haagu koji je sudio ratne zločince u vezi s ratnim zločinima počinjenim u Vukovaru, Škabrnji i cijeloj Hrvatskoj tijekom Domovinskog rata ili Domovinskog rata tijekom 1990-ih?

Odgovor: Međunarodni kazneni sud za bivšu Jugoslaviju (ICTY)

Pripremila Ina Vukić